

Nr 187.

Av herr **Holmbäck** och herr **Andersson, Jones Erik**, om reglering av pensionsförhållandena för konstitutionsutskottets sekreterare *S. V. Holm*.

I skrivelse den 7 juni 1946 till bankoutskottet gjorde konstitutionsutskottets ordförande och vice ordförande herrar Hallén och Jones Erik Andersson framställning om åtgärder för beredande av pensionsrätt åt konstitutionsutskottets sekreterare Sune Valdemar Holm. Till stöd härför anfördes i skrivelsen bl. a. följande:

Medan det stora flertalet tjänstemän hos riksdagen där inneha halvtidstjänster eller bisysslor, som väl gå att förena samt faktiskt också uppehållas jämsides med annan allmän eller enskild tjänst, har Holm under hela den tid, han varit konstitutionsutskottets sekreterare, ej vid sidan av tjänstgöringen därstädes uppehållit någon annan tjänst i egentlig mening utan helt och fullt stått till utskottets förfogande. Detta senare har också varit nödvändigt med hänsyn till de med ifrågavarande riksdagstjänst förenade arbetsuppgifterna. Vissa av dessa, till vilka någon egentlig motsvarighet ej föreligger å annat håll, äro dessutom av den grannlaga natur, att sekreteraren i konstitutionsutskottet utåt bör intaga en fri och obunden ställning. I vissa fall har Holm därför också avböjt erbjudanden om såväl tillfälliga uppdrag som mera permanenta, ekonomiskt ganska fördelaktiga bisysslor.

Mot bakgrunden av vad i det föregående anförts synes det befogat, att spørsmålet nu framföres om reglering av Holms pensionsförhållanden vid hans framtida avgång från riksdagstjänsten, eftersom några generella regler om pensionering av riksdagstjänstemän ännu ej finnas och Holm, till skillnad från samtliga övriga jämförbara högre befattningshavare hos riksdagen, ej har sina pensionsförhållanden ordnade på annat sätt.

Konkreta beslut om pensionering av mångåriga befattningshavare hos riksdagen, vilka ej innehaft annan tjänst förenad med pensionsrätt, ha visserligen i regel först fattats efter vederbörandes avgång från riksdagstjänsten eller kort tid dessförinnan. I förevarande fall synes det emellertid rättvist och billigt gentemot Holm, att ett avgörande i frågan om hans framtida pensionering träffas redan nu, även om det finnes all anledning antaga, att Holm ännu under åtskilliga år skall kunna komma att tjänstgöra hos konstitutionsutskottet eller i annan motsvarande befattning hos riksdagen. Ett dylikt beslut framstår vidare såsom välgrundat även med tanke på konstitutionsutskottet självt. Ty det är ingalunda utan vidare givet, att det alltid kan vara till fördel för detta utskott med dess speciella arbetsuppgifter att såsom sekreterare behålla en och samma person under

trettio till fyrtio år, varför utskottet i en framtid icke blott formellt utan också reellt bör stå fritt och obundet vid sitt årliga val av sekreterare, något som svårligen skulle kunna vara fallet utan att Holms pensionsförhållanden äro ordnade på tillfredsställande sätt.

Över ifrågakarande framställning avgåvo kanslideputerade på anmodan av kamrarnas talmän yttrande till dessa, vari anfördes:

Såsom i framställningen anføres, ha beslut om pensionering av mångåriga befattningshavare hos riksdagen, vilka ej innehaft annan tjänst förenad med pensionsrätt, i regel fattats först i samband med vederbörandes förestående eller redan skedda avgång från riksdagstjänsten. Ett bifall till föreliggande framställning komme därför — vilket likaledes uppmärksamats i framställningen — att innebära ett avsteg från tidigare följd praxis och torde därför ej gärna kunna ifrågakomma utan starka skäl. Kanslideputerade betrakta väl såsom själfvallet att personer, som under en lång följd av år tjänat riksdagen och vid sin avgång ej kunna falla tillbaka på annan anställning eller därmed förenad pension, genom riksdagens försorg beredas dylik för sin riksdagstjänst, men därmed är ingalunda uppenbart, att en reglering av ett enstaka fall, som sker kanske många år innan pensionen skall börja utgå, är erforderlig eller ens tillrådlig. Så länge det icke ens påståtts, att vederbörande komma i oförmånlig ställning genom att prövningen uppskjutes tills fallet blir aktuellt och i och för sig bedömbart, finnas ringa skäl att avstå från den prövning in casu, som hittills varit regel.

Visserligen har frågan varit uppe om att, närmast för riksdagens vaktmästarpersonals del, införa allmängiltiga bestämmelser om pensionsrätt, men intill dess principspörsmålet blivit löst för denna personalgrupps del — vilken regelmässigt varit hänvisad till riksdagsarbetet som sin enda eller huvudsakliga inkomstkälla — kunna kanslideputerade för sin del icke finna frågan om sekreteraren Holms framtida pensionerande vara av den brådskande natur, att spörsmålet om sådan pensionsrätt behöver upptagas ännu under innevarande års riksdag.

Kanslideputerade få sålunda såsom sin mening uttala att förevarande av ordföranden och vice ordföranden i konstitutionsutskottet gjorda hemställan icke bör bifallas.

Sedan förevarande spörsmål behandlats vid talmanssammanträde, anförde kamrarnas talmän i skrivelse till bankoutskottet följande:

I enlighet med den mening, som vid sammanträdet gjorde sig gällande, få vi med instämmande i kanslideputerades yttrande föreslå, att den av ordföranden och vice ordföranden i konstitutionsutskottet gjorda framställningen icke måtte föranleda vidare åtgärd.

Härefter tillkännagav bankoutskottet i skrivelse till konstitutionsutskottets presidium »sin anslutning till vad kanslideputerade, med instämmande av herrar talmän, anfört, varför utskottet icke funnit skäl att för närvarande tillstyrka någon åtgärd i den förevarande framställningens syfte».

Bankoutskottets förevarande uttalande lär ej kunna uppfattas som ett rent avslag på den av konstitutionsutskottets presidium gjorda framställningen om reglering i förväg av Holms framtida pensionsförhållanden utan

endast som ett beslut om uppskov under en relativt begränsad tidrymd med frågans lösning i avvaktan på ett ordnande av riksdagsvaktmästarnas (anställnings- och) pensionsförhållanden. Sedan sistnämnda spörsmål vunnit sin lösning vid slutet av föregående års riksdag, torde därför tidpunkten vara inne för omprövning av frågan om åtgärder för beredande av pensionsrätt åt Holm, eftersom denne, till skillnad från samtliga övriga högre befattningshavare hos riksdagen — de enda riksdagstjänstemän, med vilka en jämförelse i förevarande sammanhang är möjlig — icke redan har sina pensionsförhållanden reglerade på annat sätt. Ehuru anledning saknas att antaga annat än att riksdagen skulle tillerkänna Holm pensionsrätt i samband med dennes framtida avgång från sekreterartjänsten i konstitutionsutskottet, bör dock, med hänsyn till såväl Holms särskilda tjänsteställning som hans relativt höga tjänsteålder, riksdagens inställning till förevarande spörsmål komma till bestämt uttryck redan nu, allra helst som ett beslut i saken svårligen skulle kunna åberopas som prejudikat i något annat fall förr än tidigast efter några tiotal år; så särpräglad är i själva verket förevarande fall.

En reglering av Holms pensionsförhållanden vid dennes framtida avgång från sekreterartjänsten i konstitutionsutskottet eller annan motsvarande befattning torde lämpligen kunna ske på så sätt, att bestämmelserna om förordnandepension i 1947 års tjänstepensionsreglemente för riksdagens verk i relevanta delar göras tillämpliga å Holm. Dessa bestämmelser om förordnandepension avse innehavare av tjänst, vars lönegrad har beteckningen Cp. En sekreterare i konstitutionsutskottet torde närmast böra jämföras med en befattningshavare i någon av löneklasserna 10—14. (Bankokommissarie tillhör lönegrad Cp 10, medan statsrevisionens huvudsekreterare torde komma att föreslås placerad i lönegrad Cp 14.) Frågan, huruvida en härefter beräknad pension i visst fall bör undergå någon procentuell eller annan minskning på den grund, att tjänstgöringen hos riksdagen ej omfattar hela år, lämnas här öppen. I varje fall synes Holm böra få tillgodoräkna sig tjänstgöringstid hos riksdagen med minst samma procentuella förhöjning (25 %) som riksdagsvaktmästarna fått rätt till enligt beslut av föregående års riksdag. Framhållas må emellertid, att frågan om pensionsbeloppets storlek inom vissa rimliga gränser är av underordnad betydelse jämfört med en lösning i positiv riktning av själva principfrågan.

Vid en reglering av Holms egna pensionsförhållanden torde, i likhet med vad som skett i fråga om riksdagsvaktmästarna, jämväl spörsmålet om familjepension till Holms eventuella efterlevande böra lösas. Denna senare fråga kan svårligen regleras utan att riksdagen dessförinnan eller samtidigt löser tjänstepensionsfrågan.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen, i anslutning till vad i det föregående anförts, ville besluta, att bestämmelserna i 1947 års tjänstepensionsreglemente för riksdagens verk angående förordnandepension till närmast jämförlig befattningshavare i lönegrad Cp skola äga motsvarande tillämpning beträffande konstitutionsutskottets sekreterare Sune Valdemar Holm.

Stockholm den 24 januari 1948.

Å. Holmbäck.

Jones Erik Andersson.
